

Datum: 09.07.2026

Medij: Danas

Rubrika: Politika

Autori: S. Čongradin

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 789

Naslov: Osam zemalja Evropske unije postavilo čvrstu rampu

Strana: 4

Ni Evropska komisija, ni Marta Kos neće pomoći Srbiji da otvori Klaster 3 u pristupnom procesu

Osam zemalja Evropske unije postavilo čvrstu rampu

BEOGRAD // Preporuka Marte Kos, komesarke za proširenje Evropske unije, za otvaranje Klastera 3 Srbiji, ne vredi ništa. Čak osam zemalja članica Evropske unije protiv se tom činu. Na čelu je Holandija koja je to i zvanično potvrdila. A samo je ona dovoljna da kaže - stop - i da Srbija bude blokirana na putu evropskih integracija. Ako samo jedna članica EU stavi rampu - klaster ostaje zatvoren. Kako Danas saznaje iz diplomatskih izvora u EU - takav će biti i ovaj ishod.

Sagovornici Danasa taj raskol u mišljenjima Evropske komisije i evropskih parlamentaraca objašnjavaju uglavnom geopolitičkim razlozima. Naznačimo da je Evropski parlament iznova usvojio, kako se to sada već kolokvijalno kaže, nikada oštriju rezoluciju o vladavini režima Aleksandra Vučića, da bi na kraju te sednice EP izašla Marta Kos i rekla da Evropska komisija preporučuje Evropskom savetu da nagradi Srbiju i otvori jedan klaster posle pune četiri godine teške stagnacije u integracijama.

- Evropska komisija po meni krivo procenjuje da otvaranje Klastera 3 je minimalni ustupak Srbiji u ovom trenutku kako bi Srbija ipak zadržala neki načelni optimizam na putu prema EU. Naravno, oni ne vide ili ne mare da taj „minimalni ustupak“ u ovako osjetljivom političkom trenutku može imati veliki efekt legitimiziranja brojnih autokratskih metoda vladanja Vučića i na taj način, de facto, udaljuju Srbiju od EU - kaže za Danas Gordan Bosanac, evropski poslanik.

Kako dodaje, „u konačnici, jedino mjerilo za otvaranje nekog poglavlja

Foto: EPA / Patrick Seeger

je da li je bilo konkretnog napretka u smislu provođenja zadanih reformi“.

- Mi u Evropskom parlamentu taj napredak ne vidimo - zaključuje on. Nemanja Todorović Štiplija, urednik European Western Balkans, kaže za Danas da razlika između stavova Evropskog parlamenta i Evropske komisije proizlazi pre svega iz različite institucionalne uloge.

- Evropski parlament politički ocenjuje stanje demokratije, vladavine prava, medijskih sloboda i spoljnotpolitičkog usklađivanja Srbije sa EU, i zato je njegov ton često direktniji i kritičniji. Evropska komisija, s druge strane, pokušava da upravlja procesom proširenja i da Srbiju, uprkos ozbiljnim problemima, zadrži u pregovaračkom okviru - objašnjava Todorović Štiplija.

Kako napominje, u ovom trenutku Komisija pokušava da Srbiju uključi u širi zamah proširenja, u kome Crna Gora, Albanija, Moldavija i Ukrajina prave vidljive korake napred.

- Logika Komisije je da bi potpuno zamrzavanje Srbije dodatno oslabilo evropsku perspektivu u regionu, dok bi otvaranje Klastera 3 moglo da posluži kao politički podsticaj za nastavak reformi. Problem je, međutim, što Komisija pritom pravi određene političke akrobacije i neke nedavne poteze vlasti u Beogradu predstavlja pozitivnije nego što realno jesu. Ključno je da odluku o otvaranju Klastera 3 ne donose ni Evropski parlament ni Evropska komisija,

već države članice EU. Komisija može da preporuči otvaranje klastera, Parlament može da pošalje političku poruku, ali konačna odluka zavisi od konsenzusa u Savetu EU. Zato je sada najvažnije šta će odlučiti države članice, a ne samo kako Komisija ili Parlament ocenjuju stanje u Srbiji - ističe sagovornik Danasa.

Drugim rečima, kaže dalje, razlika nije toliko u činjenicama koliko u političkom pristupu.

- Evropski parlament polazi od pitanja da li Srbija zaista napreduje u demokratiji i vladavini prava, dok Komisija pokušava da pronade minimum osnova da se proces ne zaustavi potpuno. Upravo tu nastaje

Ako se samo jedna članica protiv, klaster ostaje zatvoren

raskorak: stanje u Srbiji ostaje ozbiljno problematično, ali Komisija pokušava da ga uklopi u trenutni momentum politike proširenja. Zato bi otvaranje Klastera 3, ukoliko do njega dođe, više bilo rezultat pokušaja EU da politički oživi proces proširenja sa Srbijom, nego potvrda da je vlast u Beogradu zaista ostvarila suštinski napredak u ključnim oblastima - zaključuje Nemanja Todorović Štiplija.

Prema rečima Milomira Mandića, istraživača Demostata, „moramo praviti razliku između institucija EU kad je uticaj u pitanju, moć i uticaj“.

► Gordan Bosanac:

Evropska komisija krivo procenjuje i ne vidi ili ne mari da taj „minimalni ustupak“ u ovako osjetljivom političkom trenutku može imati veliki efekt legitimiziranja brojnih autokratskih metoda vladanja Vučića i na taj način, de facto, udaljuju Srbiju od EU

► Nemanja Todorović Štiplija:

EK pokušava da pronade minimum osnova da se proces ne zaustavi potpuno

► Milomir Mandić:

Geopolitika ipak ima prednost kad su kriterijumi vrednovanja u pitanju

- Pored Evropskog parlamenta i Evropske komisije, ipak, najveći uticaj ima Evropski savet, telo koje okuplja lidere zemalja članica. Ta institucija na čijem čelu je sada Antonio Košta dominantno definiše pravac i određuje prioritete EU. Ukoliko pažljivo analiziramo poruke predsednika Evropskog saveta prilikom nedavne posete Beogradu vidimo da geopolitika ipak ima prednost kad su kriterijumi vrednovanja u pitanju - objašnjava Mandić.

Naime, kaže dalje, Košta je tada po redosledu prioriteta obaveza za Srbiju poredao - nastavak pregovora Beograda i Prištine i nastavak implementacije važećih sporazuma.

- Potom, usklađivanje spoljne i bezbednosne politike i tek pod tri nastavak implementacije preporuka ODIHR-a. Dakle, da upostim, po redosledu prioriteta kad je Evropski savet u pitanju to izgleda ovako Kosovo, Rusija, pa tek stanje demokratije. Uostalom, to su potvrdile i izjave lidera najmoćnijih zemalja članica na nedavnom samitu u Tivtu - zaključuje naš sagovornik.

S. Čongradin

Protiv tri baltičke zemlje, ali i Hrvatska i Bugarska

Brisel // Ambasadori država članica Evropske unije juče su raspravljali o non-pejperu Evropske komisije u kojem se preporučuje otvaranje Klastera 3 u pregovorima sa Srbijom, a u debati je osam zemalja bilo protiv otvaranja tog klastera, javila je Radio-televizija Srbije (RTS).

Protiv otvaranja Klastera 3 sa Srbijom su tri baltičke zemlje, kao i Belgija, Holandija, Švedska, Bugarska i Hrvatska koje su kao glavne razloge navele nedostatak vladavine prava i neusklađivanje sa spoljnom politikom EU, odnosno neuvođenje sankcija Rusiji. Luksemburg i Danska su navele da „nisu ubeđene da bi trebalo otvoriti Klaster“.

